

Лекція №8 Дискримінація за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження: правовий механізм запобігання та протидії

ПЛАН

1. Дискримінація за ознакою раси та кольору шкіри: форми прояву, правовий механізм запобігання та протидії.
2. Дискримінація за ознакою національного або етнічного походження: форми прояву, правовий механізм запобігання та протидії

Нормативно-правові акти

- Конституція України (ст.24)
- Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права (ст.16),
- Міжнародна Конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації,
- Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права (ст.2)
- Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод (ст.14),
- Європейська Рамкова Конвенція з захисту національних меншин
- Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації

Стаття 1

Всі люди народжуються
вільними й рівними у
своїй гідності та правах

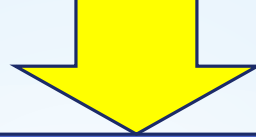

Расова дискримінація

це

будь-яке розрізнення, виняток, обмеження чи перевагу, ґрунтовані на ознаках раси, кольору шкіри, родового, національного чи етнічного походження, метою або наслідком яких є знищення або применшення визнання, використання чи здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній чи будь-яких інших галузях суспільного життя (ст.1 Конвенції)

Расова чи етнічна сегрегація

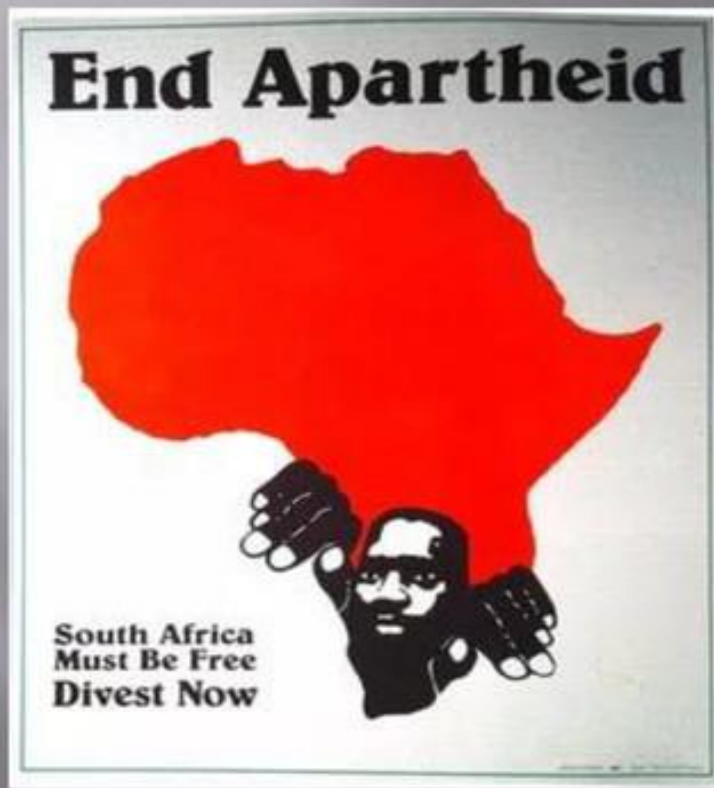

політика примусового поділу населення за расовою чи етнічною ознаками та ізоляції раси чи етнічної групи у межах певної території з позбавленням права та умов щодо спілкування, праці, навчання разом з представниками іншої частини населення.

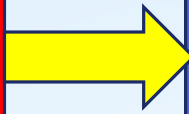
Апартеїд

Історія Апартеїду

Апартеїд (apartheid на африкаанс – поділ) – політика обмеження в правах небілого населення Південної Африки, проведена в ПАР до 1994 року.

«Закон про Південну Африку»

Обмежує права темношкірого (кольорового) населення

Ряд інших законів

- дозволяє купувати землю лише у визначених місцях (1913),
- селитись лише в певних районах міст (1923),
- виконувати некваліфіковану роботу на виробництві (1926)
- ліквідовано юридичний статус їх племінних вождів (1927),
- право брати участь у виборах до органів місцевого самоврядування було замінене правом обрати представником чорногошкірого населення лише білих громадян (Капській області (1936)).

«Закон про аморальність» (1950)

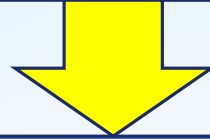
Забороняє міжрасові шлюби та вважає сексуальні стосунки з партнером іншої раси кримінальним злочином

«Закон про реєстрацію населення»

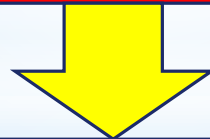
обов'язував вносити дані про расу в усі офіційні документи

«Закон про територіальні групи»

небілим громадянам дозволялось селитись лише у визначених місцях і перебувати на території, передбаченій виключно для білих, лише по перепустках («книги проходу», які містили відбитки пальців, фотографію та інформацію відносно доступу до нечорних областей

«Закон про бантустані»

становлював систему територіально-кланових резервацій, де африканцям надавалось право на самоуправління.

9

2+2

18 : 35

Цього дня 1960 року поліція відкрила вогонь і вбила 69 людей під час мирної демонстрації протесту проти законів апартеїду, яка проходила в Шарпевілі, Південна Африка.

21 березня

**Міжнародний день боротьби за
ліквідацію расової дискримінації**

Ксенофобія

Ксенофобія (від грец. *xenos* - чужий, *phobos* - страх) - нав'язливий страх стосовно незнайомих осіб в основному іноземців або іноземних країн»

Ксенофобія

```
graph TD; A([Ксенофобія]) --> B[етнофобія]; A --> C[ісламофобія]; A --> D[антисемітизм]; A --> E[ромофобія];
```

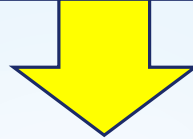
етнофобія

ісламофобія

антисемітизм

ромофобія

Етнофобія

різновид ксенофобії, що виступає у вигляді нетолерантного ставлення до представників інших соціальних груп за расовою або етнічною ознакою.

У багатьох західних країнах об'єктом етнофобії виступають мігранти та біженці, тобто представники «інших» країн, зазвичай також «іншого» етнічного походження. Прояви етнофобії в європейському світі притаманні майже усім державам, які мають мігрантів чи/та біженців

Антисемітизм

ворожість до євреїв як релігійної або [етнічної] меншини, що часто супроводжується соціальною, економічною та політичною дискримінацією

Під час Голокосту, вчиненого нацистською Німеччиною та її союзниками під час Другої світової війни і відомого також як Шоа (єврейське слово, що означає «спустошення», «горе»), приблизно 6 мільйонів євреїв були системно знищені тільки тому, що вони були євреями.

Ісламофобія

страх перед представниками
мусульманського віросповідання

- за даними американського дослідницького центра Пью («Pew Research Center»),
- з 2001 року по 2005 рік у США неприязнь до ісламу та мусульман збільшилася вдвічі - з 17% до 36%
- у Європі термін «ісламофобія» у 2007 році використовувався сотні разів у «Гардіан» («Guardian»), при цьому тільки 26 разів у «Нью-Йорк Таймс» («The New York Times»)

В оглядовому звіті з ісламофобії від Організації Ісламської Співпраці (ОІС)

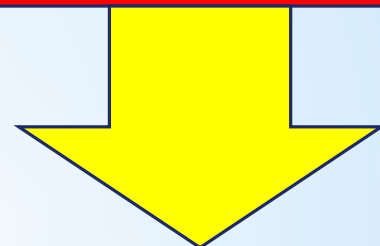
ісламофобія
розглядається як

«ірраціональний або дуже потужний страх чи нелюбов до ісламу та почуття, ніби мусульмани перебувають в облозі та під атакою. Включає расову ненависть, нетерпимість, упередження, дискримінацію та стереотипізацію.

Феномен ісламофобії по своїй суті є релігійною неприязню». У 2005 році Радою Європи визначено, що «[ісламофобія є] страх або упереджене ставлення до ісламу, мусульман і питань, які стосуються них ... [прийняття] щоденних форм расизму та дискримінації або більш жорстоких форм, ісламофобія є порушенням прав людини»

Ромофобія

гостра форма соціальної антипатії щодо представників ромської народності. Прояви неприйняття, страху, агресії, засудження щодо ромів. Засудження їхнього способу життя, соціальної поведінки. Спроби уникнення зустрічей, спілкування, фізичного і соціального контакту з ромами, незалежно від їхнього віку, статі, соціального статусу, зовнішнього вигляду, освіти і роду занять

Ромофобія в Україні

Виникнення ромофобії характерно для мікросоціумів, які, в силу історичних, громадських та інших причин, контактують з ромами в місцях їх компактного проживання.

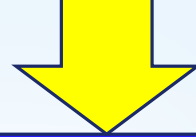

Такими є міста і села України, де роми проживають, переважно, таборами. Зазвичай - на околицях міст чи сіл. Особливо яскраво виражено явище «ромофобія» на Закарпатті. За офіційним переписом, в Закарпатті проживає 14000 ромів. За твердженням соціологів, їх понад 45 тисяч. Це третина всіх ромів України. І проживають вони на території однієї з найменших областей в Україні. 124 селища - така кількість населених пунктів у Закарпатській області, в яких компактними групами проживають етнічні роми.

Депортація румунських і болгарських ромів у 2010 році

У 2010 році французький уряд оголосив переслідування незаконних таборів ромів, які нещодавно мігрували до Франції, і відправив кілька тисяч їхніх жителів назад до Румунії і Болгарії, стверджуючи, що ромські поселення є основним джерелом злочинності і порушення громадського порядку. Комітет ООН з ліквідації расової дискримінації жорстко розкритикував репресії у Франції і сказав, що расизм і ксенофобія переживають «значний сплеск». Водночас опитування громадської думки продемонструвало, що 65% французів підтримали жорстку позицію уряду.¹⁶ Європейський комітет з соціальних прав одногolosно констатував, що примусові виселення ромів являють собою порушення прав, передбачених у переглянутій Європейській соціальній хартії, в тому числі свободу від дискримінації та право на житло.¹⁷

Порраймос

геноцид європейських ромів, скоєний нацистами і їх союзниками між 1933 і 1945 роками. Число жертв коливається, за різними джерелами, від половини до 2 мільйонів, що означає втрату до 70% від довоєнної кількості населення ромів.

Рабство в Мавританії було скасовано в 1981 році

600 тис

проте фактично продовжує існувати, незважаючи на заперечення з боку влади і спробу держави (знов) заборонити рабство у 2007 році.

Нащадки поневолених багато поколінь тому чорних африканців складають касту харатін, якими володіють араби. Рабство є спадковим: діти рабів належать господарям своїх батьків, і навіть «звільнені» де-юре раби продовжують фактично рабське існування, не маючи можливості розпоряджатися заробленими грошима

Відповідальність за расову дискримінацію в Україні

стаття 161 Кримінального кодексу України передбачає відповідальність за порушення рівноправності громадян залежно від їх расової належності

Умисні дії, спрямовані на розпалювання расової ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі та гідності, обмеження прав або встановлення привілеїв громадян за ознаками раси, кольору шкіри караються штрафом від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (3400 – 8500 грн.) в деяких випадках позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років

Злочини та інциденти ненависті в Україні: огляд ситуації

ПРО ЯКУ ЗАГАЛЬНУ КІЛЬКІСТЬ ЗЛОЧИНІВ НЕНАВИСТІ ЙДЕТЬСЯ?

76

злочинів внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань за повідомленням Головного слідчого управління Національної поліції України у 2016 році

50

кримінальних проваджень відкрито

ЗА ЯКИМИ СТАТТЯМИ ВІДКРИТО ПРОВАДЖЕННЯ?

Також, у 2016 році поліція розслідувала 68 фактів вчинення протиправних дій, в яких додатково розглядалася версія щодо можливого мотиву порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності тощо. Їх кваліфіковано як:

- 18 ○ хуліганство
- 12 ○ заподіяння легких тілесних ушкоджень
- 8 ○ умисне знищення або пошкодження майна
- 4 ○ розбій
- 3 ○ умисне вбивство
- 3 ○ спричинення умисних середньої тяжкості тілесних ушкоджень
- 1 ○ замах на вчинення вбивства

Ознаки мотивів упередженості у цих правопорушеннях

СКІЛЬКИ ЗЛОЧИНІВ ТА ІНЦИДЕНТІВ НЕНАВИСТІ ТРАПИЛОСЯ ЗА 2017 РІК?

За даними незалежних спостерігачів, опублікованими ОБСЄ

**з них 20 полягали у пошкодженні майна

Вибачте, але моїм клієнтам
не подобається колір
вашої краватки...

PANCHO